Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 185. | TWO SECTIONS (SECTION 1) | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1954. | ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS | No. 185. | VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР ЗАКЛИКАЄ ВИБРАТИ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КОНҐРЕС

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ТОГО, ЩОБ УРЯД ВІВ ПІД СВОЇМ ЗАРЯДОМ ГОСПОДАРСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОТИ ЗРОСТУ БЮРОКРАТІЇ

Лос Анджелес, Каліфорнія. Президент Айзенгавер промовляв до партійних співробітників своєї партії і закликав американський нарід вибрати при найближчих виборах республіканський Конгрес, який міг би продовжувати працю 83 Конгресу та не допустити до „партійного маневрування, яке спричинює стагнацію і не допускає до праці уряд і Конгрес". Він закликав американський нарід, без огляду на партійну приналежність, підтримати уряд, щоб він міг здійснити свою програму. Президент сказав, що треба відновити того духа, який панував під час виборчої кампанії 1952 року. Айзенгавер згадав ті всі осяги, які здобув його уряд в попередньому Конґресі, але підкреслював, що дуже важливі закони ще чекають на ухвалення в найближчому Конґресі. Між тими законами він згадав закон про поширення американської закордонної торгівлі, закон про збільшення водних ресурсів країни про охорону здоров'я і лікування, будову автострад, виховання, та реорганізація уряду. У своїй попередній промові при відкритті греблі МекНері в стейті Ореґон президент виступав проти того, щоб уряд брав під свій заряд господарські підприємства та критикував зріст бюрократії, яка була розрослася під час урядування попередніх демократичних президентів. Він закликав нарід до самодіяльности та до того, щоб нарід був самостійним „партнером" у всіх підприємствах. Ця заява президента повторила програм змагання республіканського уряду до централізації урядових аґенд, в протилежність до змагань президентів Рузвелта і Трумана, які змагали до того, щоб федеральний уряд скупчував у своїх руках якнайбільше аґенд. Президент оглянув також великі інженерські інсталяції в МекНері. З президентом були секретар армії Стівенс і шеф Інженерського Корпусу генерал майор Семюел Д. Стюрджіс, молод., та секретар внутрішніх справ Даґлес МекКей. Промову президента слухала юрба, що складалася з 30,000 до 40,000 осіб над берегом річки Ореґон. Але ця юрба слабо оплескувала те місце промови президента, де він виступав проти децентралізації федерального уряду.

КРИТИКУЄ ДОЛЕССА

Сенатор Істер Кіфовер, демократ з Теннесі, під час пресової конференції у Вашинґтоні, на якій він гостро критикував державного секретаря Джана Фостера Долесса за „уникання" Франції та за оперта американської політики оборони Европи головно на Німеччину, „нашого традиційного ворога". Цим почав Кіфовер свою передвиборчу кампанію для демократів.

ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НАЙБІЛЬША РЕЛІГІЙНА МАНІФЕСТАЦІЯ У ФИЛАДЕЛФІЇ

3 КАРДИНАЛИ, 10 АРХИЄПИСКОПІВ І ЄПИСКОПІВ. СОТНІ СВЯЩЕНИКІВ І ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ВІРНИХ ЗАПОВІДАЮТЬ СВОЮ УЧАСТЬ У КРАЙОВОМУ ЕВХАРИСТИЙНО-МАРІЙСЬКОМУ КОНҐРЕСІ СХІДНІХ ОБРЯДІВ, ЩО ЙОГО ОРГАНІЗУЄ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЕКЗАРХАТ 22, 23 і 24 ЖОВТНЯ Ц. Р.

Филаделфія. — В цьому катедральному місті, що є осідком Українського Католицького Екзархату в ЗДА, вже від деякого часу ведеться найбільш інтенсивна підготова до величавого Евхаристійно-Марійського Конґресу Східних Обрядів, який заповідається як найбільша досі релігійна маніфестація. Конґрес, підготову до якого веде 38 різних комітетів з українськими католицькими Владиками, архиєпископом Преосв. Константином Богачевським і єпископом Преосв. Амврозієм Сенишином на чолі, відбудеться впродовж п'ятниці, суботи і неділі, 22—24 жовтня з великою і різноманітною програмою релігійних обходів, що відбуватимуться в трьох місцях: катедрах Непорочного Зачаття (східнього обряду) і Св. Петра і Павла (латинського обряду) та в Конвенши Голл при 34 і Спрус вулицях. Передбачений теж релігійно-маніфестаційний похід вулицями міста. Господарями Конґресу будуть екзарх українців-католиків в Америці, архиєпископ Константин Богачевський і архиєпископ Филаделфії Джан Ф. О'Гара, а керівником святкувань та підготови до них є генеральний вікарій Українського Католицького Екзархату, єпископ Амвроз Сенишин. Конґресові Богослуження і молитви відправлятимуть три кардинали і десять архиєпископів і єпископів обидвох, східнього і латинського обрядів. З українських Владик візьмуть в Конґресі участь, крім місцевих архиєпископа Константина Богачевського і єпископа Амвросія Сенишина, українські Владики з Канади, єпископ Ізидор Борецький, Максим Германюк, Андрій Роборецький та Ніл Саварин. Богослужения відправлятимуться в усіх обрядах католицької релігії. В Конґресових обходах, крім Владик, візьмуть участь сотні священиків і великі маси народу з цілої країни. З поодиноких українських громад і парафій уже заповіджено окремі паломництва потягами і автобусами. Поодинокі не тільки церковні, але й громадські товариства заповіли зорганізовану участь. Конґрес матиме велике релігійне значення, а тисячі американців матимуть нагоду подивляти величавий український обряд.

У 1955 РОЦІ ПОЧНЕТЬСЯ ЗАСТОСУВАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ ДЛЯ МИРНИХ ЦІЛЕЙ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДЖ. Ф. ДОЛЛЕС ЗАПОВІВ У ПРОМОВІ ПЕРЕД ОБ'ЄДНАНИМИ НАЦІЯМИ МІЖНАРОДНУ СПІВПРАЦЮ У СПРАВІ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ, З ВИКЛЮЧЕННЯМ СОВЄТІВ. — ВІН ДАВ ОГЛЯД МІЖНАРОДНОЇ СИТУАЦІЇ З ГОСТРИМ ОСУДЖЕННЯМ КОМУНІЗМУ.

Об'єднані Нації. — „Щорічні сходини репрезентантів 60-ти народів являють собою найбільш надійний засіб в руках людськости здобути мир, опертий на справедливості" ствердив державний секретар Дж. Ф. Доллес у своїй великій промові, що її виголосив в четвер 23 вересня ц. р. на пленарному засіданні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Розпочавши тими словами свій виступ після вступу про змагання людства до миру, Дж. Ф. Доллес згадав коротко найважніші міжнародні події за минулий період, зупиняючись коротенько над кожною із них. В березні цього року в Каракасі конференція всіх держав американського континенту потвердила доцільність регіональних союзів в рямцях Об'єднаних Націй. Вона підкреслила окремою резолюцією небезпеку міжнародного комунізму, яка зараз після того виявилась конкретно подіями в Ґватемалі. Сам ґватемальський нарід переборов ту небезпеку для миру на американському континенті. З позаамериканських справ державний секретар на першому місці згадав нерозв'язану досі німецьку проблему. Доллес, мовляв, вже давно звертав увагу, що поділ Німеччини, зберіганий довший час, являє собою небезпеку нової війни. Зусилля трьох західних держав осягнути об'єднання Німеччини розбилися об спротив Совєтів, які на останній Берлінській конференції висунули домагання, які насправді рівнялися змаганню СССР опанувати Европу до Рейну. Так само об спротив СССР розбилися заходи встановити мир в Австрії, бо хоч узгіднено вже всі спірні точки, то в

Державний секретар Джан Фостер Доллес промовляє

останній хвилині Совєти висунули в Берліні нові несприйнятливі вимоги. Европейська Оборонна Спільнота базувалася на принципі конечности тісної співпраці Франції і Німеччини для збереження миру в цілій Европі. Не називаючи по імені Франції ані теперішнього її прем'єра, державний секретар висловив жаль, що голосами комуністів провалено Европейську Оборонну Спільноту і створено тим рішенням нову кризу. Однак, мовляв, заінтересовані держави, не зреклися своїх попередніх змагань і шукають іншої розв'язки протиставитись існуючій небезпеці в Европі. Об спротив комуністів розбилися теж заходи об'єднати Корею на базі вільних виборів і таким чином встановити в тій частині світу тривкий мир. В Індо-Китаї здобуто вправді перемир'я, яке припинило дальший пролив крови, але осягнено це дорогим коштом: сотні тисяч людей втікають перед приходом комуністичної влади, а мільйони піддано проти їх волі комуністичному правлінню, з темною будучиністю попереду. Говорячи про конференцію в Манілі, яка встановила Південно-Східний Азійський пакт, Доллес спеціяльно підкреслив анти - колоніяльний характер того оборонного пакту.

У другій частині своєї промови, яка викликала найбільшу сенсацію, Доллес говорив про непрпинні заходи ЗДА реалізувати заміри, що їх 8 грудня минулого року проголосив був президент Айзенгавер на форумі Об'єднаних Націй у справі контролі атомового зброєння і застосування атомової енергії для мирних цілей. Доллес ствердив, що не вдалося осягнути в цій справі співпрацю з СССР, бо московсько - большевицький уряд поставив умови, що їх неможливо прийняти. Він зажадав проголошення спершу загальної заборони вживати атомову зброю, а ЗДА стояли все на становищі, що така заборона може бути тільки складовою частиною рішення, яке охоплювало б передусім строгу контролю існуючих запасів атомової зброї і дальшої її продукції. Совєти очевидно — казав Доллес — не бажають собі ніякого роззброєння. Але, поминаючи таке становище Совєтів, Америка продовжує започатковану промовою Президента акцію. Весною найближчого року буде скликаний міжнародний конґрес науковців. Буде створена висока школа для практичного вишколу фахівців щодо використовування атомової енергії для практичних мирних цілей. Все це буде здійснюватись за ініціятивою і найбільшою участю уряду З'єдинених Держав. Доллес заявив, що ЗДА вже мають запевнену підтримку в цій справі різних держав, а ніхто не має закритого доступу до співпраці. Закінчив свою велику промову державний секретар запевненням, що найбільші труднощі й перешкоди в осягненні миру в нинішній складній міжнародній ситуації не повинні знеохочувати держави й людей, які дійсно того миру прагнуть.

Москва при допомозі радіо веде пропаґанду серед американських вояків

Вашинґтон. — Команда армії видала брошуру, в якій пояснюється воякам, що стоять в Тулі на Ґренляндії, як Москва, при допомозі радіо, веде комуністичну пропаґанду серед американських вояків. Ця брошура називається „Оборона проти ворожої пропаґанди", і її читають американські вояки, головним чином ті, які перебувають закордоном. В цій брошурі про Туле на Ґренляндії написано: „Вояки слухають радіопередачу, яку веде приємний жіночий голос аноніма. Цей анонім говорить поправною англійською мовою з американським акцентом і між фокстротами переповідає уривки передових статтей московської „Правди". Хоч американські вояки слухають тільки музику, команда армії перестерігає їх проти комуністичної пропаґанди з Москви."

Айвс — республіканський кандидат на губернатора Ню Йорку

Сиракюз, Н. Й. — Республіканці Нюйоркського стейту вибрали на кандидата на губернатора Нюйоркського стейту сенатора Ірвінґа М. Айвса з Ню Йорку, який має зайняти становище губернатора Томаса Дюї, що 12 років займав це становище, а тепер відмовився четвертий раз кандидувати на цей пост. Республіканці вибирали своїх кандидатів після виборів демократів і вибирали таких кандидатів, які можуть з успіхом протиставитися демократичним кандидатам. На заступника губернатора вибрали республіканці Дж. Реймонда Мек Говерна, а на стейтового генерального прокуратора — Джекоба К. Джевітса, на контролера — Френка Дель Веччі і на головного суддю Апеляційного суду — Алберта Конвея з Бруклину.

Військовий суд визнав полковника Флемінґа винним

Форт Шеріден, Ілл. — Військовий суд, який складався з дванадцятьох полковників і ляйтенантів-полковників, після десятигодинної наради визнав ляйтенанта-полковника Геррі Флемінґа винним в тому, що він, перебуваючи в комуністичному полоні в Кореї, співпрацював з комуністами. Суд має вирішити, яку кару визнати Флемінґові. Оборонець Флемінґа Алфред Ф. Ля Франс домагається найнижчої кари — це значить урядової догани, бо підсудний має за собою славну військову службу під час війни. Найвища кара становила б: досмертну в'язницю, звільнення з військової служби і позбавлення права на пенсію. Адвокат підсудного заповідає відклик до Військового Апеляційного Суду. Ляйтенант-полковник Флемінґ заявив, що не почуває себе винним за те, що вів комуністичну пропаґанду в полоні, бо робив це під примусом, і до того ж старався рятувати життя інших полонених, яким вдалося здоровими повернутися до ЗДА.

Помер японський рибалка, затроєний радіоактивним попелом

Токіо. — Аікічі Кубояма, 40-літній японський рибалка, який був радіооператором на рибальському кораблі, що на віддалі 80 миль від вибуху американської водневої бомби 1 березня ц. р. був присипаний радіоактивним попелом, — помер у шпиталі, марне борючись з наслідками цієї нещасливої пригоди. Аікічі Кубояма був одним із 23-ох членів залоги. Всі вони потерпіли в більшій або меншій мірі, але Кубояма, найстарший з-поміж них, був найгірше попарений і весь час перебував у шпиталі. Безпосередньою причиною смерти були комплікації, що виникли з жовтачки, при сильно ослабленому серці і недузі печінки. Ця справа викликала свого часу величезний розголос у самій Японії і в усьому світі, а ім'я Кубоями стало гаслом у протиамериканській кампанії крайніх японських політичних партій. Як повідомляють часописи, його смерть безумовно погіршить японсько-американські взаємини, вплинувши погано на настрої широких японських верств. Японці не допустили були американських лікарів до лікування цих рибалок, а лікували їх японські спеціялісти, які придбали досвід в лікуванні жертв атомових бомб, що їх скинули були американці на Гірошіму й Окінаву. Американський уряд відразу заявив був готовість виплатити відшкодування.

Совєти переводять вибухи атомових бомб на острові Вранґеля

Токіо. — Метеорологічна лябораторія в Токіо майже докладно устійнила місце, де відбувся останній вибух совєтської атомової бомби. Це місце знаходиться в арктичній смузі на острові Вранґеля, що його Совєти призначили для цих цілей. Останній вибух відбувся в серпні, чи пак з початком вересня цього року. Реакція приладів в японській метеорологічній стації була подібна, як після вибухів американських бомб на острові Бікіні. Останній вибух совєтської бомби відбувся — пишуть японські часописи — на віддалі 2,500 миль від Японії. Не зважаючи на таку величезну віддаль, над Японією впав радіоактивний дощ із хмар, що їх вітер нагнав із Сибіру.

АФП проти уряду Айзенгавера

Лос Анджелес. Каліфорнія. — Президент Айзенгавер має промовляти на конвенції Американської Федерації Праці, але в навечеря його промови ця робітнича організація прийняла однодушно резолюцію, в якій гостро виступає проти уряду президента Айзенгавера. В цій резолюції ствержує АФП, що республіканський уряд — це уряд „з бизнесменів, через бизнесменів і для бизнесменів". В цій резолюції говориться і про те, що дальша політика республіканського уряду приведе країну до „більшої економічної катастрофи". Резолюція закликає 10,200,000 членів АФП, щоб під час виборів в листопаді цього року голосували так, щоб знову здобути уряд для народу і здобути для робітничого світу знову ту підпору в уряді, яку нарід мав давніше в уряді. 750 делеґатів гостро скритикували всю працю республіканського уряду. Голова АФП Джордж Міні заявив, що критика уряду основана на об'єктивній оцінці праці уряду, а не на партійній базі.

Бенкет АФП коштував 35,000 долярів

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Американська Федерація Праці в рамках своєї конвенції влаштувала шумний бенкет в Голлівуд Палладіюм для 2,562 осіб. Цей бенкет коштував 35,000 долярів і був найпишнішим в дотеперішній історії Західнього Узбережжя. На бенкеті голова АФП Джордж Міні виголосив коротку неполітичну промову, в якій сказав: „Дякуймо Богові, що живемо в країні, де можлива така організація — як Американська Федерація Праці". Перед бенкетом, на конвенції Міні виголосив промову, в якій виступав проти секретаря праці Дж. П. Мічелла. В окремій резолюції АФП висловлюється за ближчі взаємини американського світу праці з англійським робітництвом після того, як заіснували поважні розходження між робітництвом обох країн внаслідок поїздки провідників англійської Партії Праці до комуністичних Росії і Китаю.

● **Хірург із Ню Орлінсу** д-р Олтон Окснер заявив на Конґресі Хірурґів в Оклагома Сиbudi таке: „Якщо ви почали курити цигарки з фільтром, щоб не захворіти на пістряка легенів, то ви себе обдурюєте". Він каже, що фільтер існує тільки на те, щоб продавати більше цигарок, бо він нічого стримує.

Жидівка свідчить про антисемітизм в Совєтах

Ню Йорк, Н. Й. — Завуальована жидівка, зізнаючи на виїзній сесії Конґресової Підкомісії для дослідження комуністичної аґресії в Ню Йорку, заявила, що в Совєтах панують терор і антисемітизм. Вона народилась на Україні, перед німецькою окупацією втекла на Сибір, а після війни прибула до ЗДА. „Мого батька і мого діда комуністи мучили тортурами" — зізнавала вона перед комісією. „Мій батько був ортодоксом. Його вкинули до тюрми, і він не міг виконувати релігійних практик". В 1931 і 1932 роках комуністи змушували жидів, які мали кревних в ЗДА, давати великі грошові викупи, щоб врятувати своє життя. Комуністи змушували в Україні дітей від 10 до 16 років бути шпигунами і доносчиками проти своїх батьків, бо інтереси партії ставляться вище від життя батька, матері і родини. На комісії зізнавав також голова Американського Жидівського Комітету Ірвінґ М. Енґел, який твердив, що в Совєтах віджив антисемітизм. Проти жидів виступають і в усіх сателітських державах, зізнав Енґел. Рабін Бенджамін Шульц заявив, що „режим Маленкова зможе наказати знищити всіх жидів, якщо вирішить, що це йому потрібне.

Вбиті й поранені під час бунту в'язнів в Міссурі

Джефферсон Сіті, Мо. — Вояки Крайової Ґвардії оточили в'язницю в Джефферсон Сіті, щоб поліція й в'язнична сторожа могла встановити порядок всередині тюрми, де під час бунту в'язнів згинули 4 в'язні і три вартівники, а 45 в'язнів були поранені. Групі в'язнів вдалося вийти з келії і звільнити в'язнів з інших келій. В'язні підпалили в'язничні будинки і здемолювали внутрішнє влаштування кімнат, спричиняючи шкоди на п'ять мільйонів. Сторожа й поліція вживала пальної зброї і слізного газу. Поліції вдалося привернути порядок.

Зріст злочинности в ЗДА

Вашинґтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер у своєму звіті про злочинність у цій країні ствержує, що в першій половині цього року число тяжких злочинів зросло на 88,850, або на 8.5 відсотка. Від січня до кінця червня ц. р. число тяжких злочинів становило 1,136,140. Кожної 13.8 секунди доконується в ЗДА один більший злочин. Населення цієї країни збільшилося від 1 липня 1953 до 30 червня 1954 року на не цілі два відсотки, а злочини в одній половині року зросли на 8.5 відсотка. В сільських районах число злочинів збільшилось на 11.9 відсотка, а в містах лише на 7.2. У першій половині цього року кожного дня 35 осіб були злочинно вбиті, а 252 злочинно поранені. Кожного дня доконано пересічно 48 знасилувань, вкрадено 608 авт і відбулося 197 грабункових нападів. Найбільше зросло число пограбувань, — на 20.4%. Число вбивств збільшилось на 0.9 відсотка. В деяких видах злочинів видне зменшення числа випадків, в порівнянні з попереднім роком.

Втекла до Англії ціла група польських моряків

Лондон. — Сім моряків, членів залоги польського рибальського корабля, збунтувались проти свого капітана Віктора Кобрина і замкнули його в каюті. В другій каюті вони замкнули корабельного „політкома", перед тим ще важко його побивши. Потім стероризували і заперли в окремій каюті 8-ох інших моряків, які не хотіли з ними солідаризуватись. Привівши корабель до Англії, вони дали сиґнали, що потребують галівника. Їм кинули линви й притягли до берега біля містечка Вітбі, де вони зголосилися у влади, прохаючи політичного азилю. Їх покищо арештували. Замкнених на кораблі моряків і капітана корабля випущено на волю, а „політкома" Францішка Мачека відвезено до шпиталю.

В АМЕРИЦІ

● **Генеральний прокуратор** Герберт Бравнелл заявив, що Конґрес повинен збільшити чисЛО федеральних суддів. підвищити їм платні та емеритури їхнім вдовам. В Ню Йорку такий великий брак федеральних суддів, що справу полагоджують впродовж 45 місяців.

● **Армія підписала контракт** із корпорацією Дженерал Моторс на суму 35 мільйонів долярів. Це — перше замовлення в цьому році продукції танків.

● **Деякі сенатори** думають, що Сенатська Комісія, яка вела переслухання в справі невідповідної поведінки сенатора МекКарті, в найближчих днях скінчить свій звіт і запропонує скликання Сенату, який мав би вирішити справу провини сенатора з Висконсіну. Але більшість сенаторів воліли б, що цю делікатну справу вирішував Сенат аж після осінніх виборів.

● **Люксусовий поїзд** залізничої лінії Санта Фі зійшов із рейок, і внаслідок цього поранені 19 осіб. Катастрофа сталася коло Стоктону в Каліфорнії.

● **Корейська війна** — це „маленька війна", але вона коштує ЗДА третину тих коштів, які ця країна видала на другу світову війну. Перша світова війна коштувала ЗДА 67 більйонів, друга 450 більйонів, а війна в Кореї 151 більйон долярів.

● **Місто Ню Йорк 8 жовтня** дає обід для делеґатів Об'єднаних Націй в великій залі готелю „Валдорф-Асторія". При кожному столику сидітиме однакове число гостей і господарів — мешканців Ню Йорку. Головним господарем буде посадник Ню Йорку Ваґнер. Всіх присутніх на цьому обіді буде 1,200 осіб.

● **Конґресмен А. Л. Бурдік** нарікає на те, що в Сан Франціско і Лос Анджелес такі дорогі ціни в ресторанах і готелях, що він соромився поставити їх в своєму рахункові для Конґресу. В додатку до цього ще його обікрадено в одному готелі.

В СВІТІ

● **187,000 війська,** приналежного державам НАТО, розпочало маневри в Північно-Західній Німеччині. На терен маневрів пересезено 12 американських важких атомових гармат. Маневри мають на меті виявити можливості оборони Німеччини проти нападу на неї з північного сходу. В першому дні маневрів падав зливний дощ.

● **У Ганой,** столиці Північного Вієтнаму, куди мають прийти — згідно з Женевською угодою — комуністи, урядуватиме надалі американський консуль. Томас Коркоран, який належав до амер. місії в Сайґоні, прибув уже до Ганой з великим транспортом американських харчів. Чи комуністи дозволять йому урядувати — ще не відомо.

● **До фйорду Вельс** в Ютляндії, Данія, загналося яких 50 молодих китів, кожний довжиною на 20—25 стіп. Змобілізована фльотилія рибальських і інших човнів примусила всіх цих рідких гостей підплисти до самих берегів. Вартість кожного такого кита обраховують приблизно на $2,000.

● **Абдул Аль Лофті,** 75-літній колишній міністер судівництва за часів Моссадека, впав жертвою своєї вірности цьому колишньому диктаторові Ірану. Юрба іранців, що демонструвала проти комуністів, вдерлася до його дому в Теґерані і важко побила його, його жінку, доньку й синову, що були тоді вдома. Абдула вважають за найбільшого винуватця, що толерував й охороняв комуністів.

● **У Лондоні** продано на публічній ліцитації, між різними іншими дивоглядами, харчову книжечку міністра харчівництва Ґвайліма Ллойда Джорджа, за $35. Це міністерство перебуває в стадії ліквідації, бо всі дотеперішні харчові обмеження в Англії скасовано.

● **Мадярський єпископ** Янос Петер із Зреформованої Кальвінської Церкви, який брав участь в Конґресі Світової Ради Церков в Івенстоні, Іллиной, гостро критикував „деякі американські кола" за їх становище до цього Конґресу і закордонних гостей, що на нього з'їхались. Промовляючи у мадярському парляменті, він скаржився між іншим на те, що нібито таємна американська поліція стежила за кожним його кроком.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	One year	$10.00
На три місяці	2.75	Six months	5.25
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ

Вільний світ опинився в такому положенні, що без озброєної Західньої Німеччини не зможе оборонити себе в Европі проти нового, аґресивного, совєтського наступу. Так стоїть тепер ця справа, і то в такий час, коли минає якраз 15 років від гітлерівської аґресії, у вересні 1939 року, яка започаткувала другу світову війну. Не диво, що є поважні сумніви навіть у тих, хто за озброєння Німеччини, а тим самим і за те, щоб вона, цілком природно, стала між вільними націями европейського континенту першою силою.

Це все бачить і добре розуміє англо-саський світ, включно з З'єдиненими Державами, що якраз через Німеччину були втягнені в дві світові війни. Але в англо-саській логіці є звичайно місце тільки на одного такого ворога, що є загрозою нації та її свободі і проти якого треба організувати всі сили, свої й чужі, приятелів і невтральних, а то й тих, що ще вчора були загрозливими противниками. Таким ворогом є тепер комуністично-кремлівська аґресія та московський імперіялізм. Сила Москви, яка йде на підбій цілого світу, сьогодні така велика, що проти неї треба ставити в Европі збройний фронт з усіх вільних націй, в якому мусить бути теж і Західня Німеччина. Інакше, без Західньої Німеччини, цей фронт не буде таким сильним, щоб міг спинити новий совєтський наступ. Це є єдина причина, чому З'єдинені Держави настоюють на негайному визнанні суверенної Західньої Німеччини та притягненні її до европейської оборонної спілки. Так треба розуміти і обурення, яке викликало в Америці неґативне відношення французького парляменту до Европейської Оборонної Спільноти. Винним у провалі цієї Спільноти, на яку кладено так довго і так багато надій, є великою мірою теперішній французький прем'єр і міністер закордонних справ, Мендес-Франс, що ще далі крутить. Тому не диво, що державний секретар Доллес поминув Париж під час своєї останньої подорожі до Европи. Виглядає, що навіть терпеливому Доллесові ввірвався дипломатичний терпець!

Озброєння Західньої Німеччини стало конечністю, пише Вільям Генрі Чемберлен у своїх кореспонденціях з Европи. *Повалення Европейської Оборонної Спільноти в французькому парляменті*, пише він, було „ганебним видовищем", керованим „совєтською п'ятою колоною". Паризький часопис „Фіґаро", коментуючи це видовище, почав словами „соромитись треба", підкреслюючи, що знайшлися такі, які добачають смертельну небезпеку в 12 німецьких дивізіях, які є покищо на папері, а не бачать небезпеки збоку 175 готових совєтських дивізій, що стоять майже на границі країни. Чемберлен завважує, що так поступають французькі політики в такий час, коли, згідно з його власними спостереженнями, є сьогодні менше ненависти між французами і німцями, як це було по першій світовій війні.

Мендес-Франс належить до типу таких самих лібералів, як і Чемберлен. Бодай так характеризували його, як став французьким прем'єром. Не зважаючи на це „спорідненя", Чемберлен заповідає, що Мендес-Франс ввійде в історію як „Мендес-Москва", який не йшов слідами таких лібералів, як Аденауер та Спаак, і втішався в парляменті оплесками комуністів, що слухали Молотова та Чу Ен-лая. Ці гострі завваги Чемберлена вказують тільки на те, якою великою стала кремлівська загроза в Европі й як через те стала такою актуальною і справа озброєння Західньої Німеччини.

Немає найменшого сумніву, що Західня Німеччина ввійде в европейську вільну спільноту як суверенна нація. Вона буде незабаром озброєна не тільки власними засобами, але й при допомозі Америки. Це станеться за згодою Франції, або навіть і без її згоди, хоч З'єдинені Держави та Англія робитимуть усі старання, щоб знайти таку розв'язку, яка врятувала б „честь Франції".

До цього треба ще додати, що й в Америці не дурять себе ілюзіями щодо небезпеки, якою може згодом стати наново озброєна Німеччина, коли в її проводі стануть не такі люди, як Аденауер. Та це вважається справою вже дальшої майбутности.

АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІТИКА НА РОЗДОРІЖЖІ

Коли французький парлямент „відложив" дискусію над Европейською Оборонною Спільнотою на необмежений час, що було однозначне з похороненням її на віки, то керівник Державного Департаменту окреслив це рішення, як „трагедію", а в наступних своїх кроках не приховував свого гніву на Францію. З голосів найкраще зорієнтованих вашинґтонських кореспондентів можна було дійти до недвозначного висновку, що гнівний настрій Дж. Ф. Доллеса походив не так із його переконання, що охоплений у поверх 150 статтях договір, званий Европейською Оборонною Спільнотою, був найкращий для політичної організації і оборонних цілей Заходу, як радше з відсутности будь-якої іншої американської концепції. Державний Департамент мовляв, просто не брав під увагу реальну можливість провалу Европейської Оборонної Спільноти, а всі заповіді і навіть погрози, що на випадок відкинення Францією того пакту наступить радикальна ревізія всієї американської політики у відношенні до европейського континенту, були радше тактичними маневрами, робленими у глибокому переконанні, що все одно пакт Европейської Оборонної Спільноти буде ратифікований. Відсіль таке збентеження, такий гнів і така розтіч, коли ображена амбіція Мендес-Франса у спілці з гурра-патріотизмом де-ґолістів і московськими бажаннями виявилась сильнішою від впливів американської політики.

На поглиблення гніву впливало й те, що прикра несподіванка з Парижу наспіла була якраз в моменті, коли рішалася доля Південно-Східнього Азійського пакту і всю увагу треба було зосередити на підготові і переведенні нарад в Манілі. Однак европейська криза була така важлива й грізна, що не можна було тратити буквально ні одного дня. Тріюмфальні дзвони, що залунали в Москві, були дзвонами тривоги для Заходу. Під час відсутности Дж. Ф. Доллеса у Вашинґтоні ініціятиву на европейському фронті перехопив Антоні Іден. В дні 30 серпня французький парлямент виписав собі свідоцтво політичної незрілости. У дні 8 вересня закінчилась конференція в Манілі. 11-17 вересня Іден перевів свою подорож по чотирьох західньо-европейських столицях. 13 вересня виїхав до Бонну державний підсекретар Морфі, а зараз услід за ним 15 вересня полетів туди й сам Дж. Ф. Доллес. 17 вересня відбулась його розмова з Іденом, на якій остаточно вирішено скликати на 28 вересня до Лондону конференцію 9-ти західніх держав: 6-ти сиґнатарів Европейської Оборонної Спільноти, плюс ЗДА, Англія й Канада. Але між різними плянами, що їх досі оприлюднено, як підмінку Европейської Оборонної Спільноти, нема ніякого американського пляну. Проголошено плян Ідена, плян Аденауера, плян Мендес-Франса. Не виявлено ніякого пляну Доллеса. Навпаки, появилась вістка, яка має всі дані віроґідности, що на Лондонській конференції державний секретар ЗДА буде радше прислухуватись, як сам говорити, а — не вирікшись ще в своєму серці Европейської Оборонної Спільноти — готов прийняти ту розв'язку, на яку погодяться передусім Західня Німеччина і Англія. Доллес — читали ми один такий цікавий коментар з Вашинґтону — знає досить добре географію, щоб не леґковажити собі ролі Франції в організації оборони Европи проти комуністичного нападу. Але він теж поважно захитаний у своєму довір'ї до вартости французького союзника, що робить такі дарунки Москві, як ось в дні 30 серпня 1954, тим паче, що історія німецького походу на Францію в 1940 році розкрила в усій наготі страшні наслідки комуністичної інфільтрації у Франції в часі між двома світовими війнами, інфільтрації, яка й після 1954 року продовжується з усім розмахом в усіх ділянках політичного і духового життя цієї країни.

І тому американська політика стала на роздоріжжі. Як тяжко зрозуміти її дальший напрямок — видно найкраще з промови такого поважного державного мужа і глибокого політичного аналітика, як бельгійський міністер закордонних справ Спаак, який на форумі Европейської Ради (делеґатів 15-ти европейських парляментів) не завагався 20 вересня ц. р. передвістити відкликання американських військ з европейського континенту, якщо Західня Німеччина не буде озброєна. Це був відгук на теорію т. зв. „периферійної оборони Европи", з тимчасовим покладенням хрестика на европейський континент, що його прийдеться, мовляв, утратити і знову відбивати — з північно-африканських, еспанських та англійських баз з атакуванням Совєтської імперії з Близького і Середнього Сходу. Але ж ми відразу почули різке заперечення цієї можливости: голова сенатської комісії закордонних справ, сен. Вайлі, заявив, що взагалі не передбачається такої можливости, що про неї говорив Спаак. Ясно, що ніяке заперечення не формулює ще справи в позитивному сенсі. І на тему дальшої американської політики у відношенні до европейських справ існують лише здогади та чисто теоретичні комбінації.

Пригадується, між іншим, як розгнівалась Америка на Францію після переможного закінчення першої світової війни. Американський Конґрес не ратифікував Версальського договору і З'єдинені Держави не приступили до Ліґи Націй. Французька й англійська публічна опінії характеризували тодішнє американське становище, як поворот до ізоляціонізму, повторювали старі фальшиві інтерпретації доктрини президента Джеймса Монро з 2 грудня 1823 року, а сам Черчил твердив, що відсутність З'єдинених Держав у Лізі Націй була головною причиною приходу до влади Муссоліні в Італії і Гітлера в Німеччині, отже й вибуху другої світової війни. Нема найменшого сумніву, що Спаак не боявся б відвороту американців з Европи, коли б не пам'ятав історії американського відношення до Ліґи Націй та занадто пізнього критицизму президента Вилсона до „старого тигра" Клемансо, що був фактичним диктатором Версальської конференції і творцем післяверсальської системи в Европі.

Якщо тодішня американська політика у відношенні до Европи була дійсно помилкою, зродженою з невдоволення Францією, то тепер існує у світі подвійна небезпека: 1) з суто емоціональних причин (нехіті до Америки й ненависти до Німеччини) Франція кидається в обійми ізоляціонізму, з якого радо і поквапно вирятувала б її Москва, і 2) в Америці, всупереч заяві сенатора Вайлі, жалюгідне видовище, що його дав французький парлямент, безумовно скріпило ізоляціоністичні настрої в частині американського громадянства. Це ті кола, які не віднині проповідують принцип „іти одинцем", як кращий вихід від конечности іти спільно з безвартними союзниками, які так дорого коштують і так мало приносять користи. Але коли вірити Черчилові, що своєрідний ізоляціонізм Америки після 1919 року, вірніше — бокування Америки у відношенні до Европи — було джерелом вибуху другої світової війни, то логічно насувається твердження, що ізоляціонізм як Франції, так і Америки в 1954 році підштовхував би большевиків до наступу, себто до вибуху третьої світової війни.

Американська політика стала на роздоріжжі. Великою потіхою є переконання, що на чолі адміністрації і Конґресу стоять тепер діячі, які здають собі справу з проблем сучасного світу і ролі в ньому З'єдинених Держав.

ЦАРСЬКИЙ ДОКТОР — КРЕМЛІВСЬКИЙ КАТ

Наради Об'єднаних Націй тісно зв'язані з коротким московським словом „нєт", а це слово — з висланцем Москви, Вишинським. А що світ стоїть перед черговими нарадами цієї многонадійної, хоч дотепер маловажної міжнародної установи, то не від речі буде приглянутися ближче особі згаданого Вишинського, діяльність якого схарактеризував один з кращих німецьких журналістів П. Гольм.

Треба з Вишинським випити „водки", розуміється кремлівської марки, заправленої червоним перцем, треба бачити його усміх і чути „на здоров'є", щоб зрозуміти, хто такий цей польський шляхтич. А опісля треба чути з трибуни ОН його скажене „нєт", його голосні прокльони, його відразливий цинізм та фанатичну жестикуляцію, щоб уявити собі, як безмежно неморальним є цей большевик.

За суворими правилами большевицького персонального етикету, Вишинський мав би вже давно згинути. Бо він не тільки царський буржуй, що має в своїх жилах шляхетську кров, але на ньому тяжить первородний гріх — він був колись меншовиком. Його батько був високим царським урядовцем. Як вже згадано, походив він з польської шляхти. Гімназію закінчив з золотою медаллю. Він є одиноким високим службовцем в Совєтах з титулом доктора прав. Він є, крім того, одиноким з большевицьких достойників, який був колись меншевиком. І можна собі уявити, як мусів він заслужитися для „родіни", щоб осягнути таке становище, яке тепер займає. І саме це його минуле використав Кремль, зробивши з Вишинського своє сліпе знаряддя.

Світ ще пам'ятає, як 1951 року, входячи на наради ОН в Парижі, тримав Вишинський в руках білу, живу голубку. Він казав делеґації молоді вручити собі цю голубку перед входовою брамою, а ввійшовши на залю, випустив її з рук з міною ярмаркового фокусника. Делеґати плескали в долоні, а французькі дами на трибунах проливали сльози зворушення. Це є Вишинський. А також це Вишинському в Ню Йорку один американський делеґат вручив звинений папір, а коли Вишинський його розвинув і побачив, що була це географічна карта з позначеними на ній совєтськими таборами невільничої праці, то схопився, мов опарений, подер карту на кусні, затупотів ногами і пустив услід американському делеґатові голосне „сукін син". Вишинський знає прекрасно, яких слів, жестів та вчинків вимагає від нього Кремль.

Як кожний комуністичний бонза, так і Вишинський має офіціяльний життєпис, в якому правди є стільки, скільки в тому, що говорить Вишинський на нарадах ОН. В цьому офіційному життєписі говориться, що вже в 1905 р., як кільканадцятилітній студент Вишинський „боровся" проти царизму; що був він провідником робітничого страйку в Баку, сидів і мучився по тюрмах; що 1917 р. одна „контрреволюційна організація" виконала на нього атентат, який не вдався і т. д. Але ці всі „ґеройства" не перешкодили цьому многонадійному „революціонерові", здобути титул доктора прав за працю „Перебудова апарату судівництва з бігом поступового розвою держави". Ця праця так захопила царський уряд, що її видрукували державним коштом. А потім царський уряд дозволив цьому „революціонерові" відкрити в Москві адвокатську канцелярію.

Щойно 1920 р. пристав Вишинський до большевиків. Це принесло йому доцентуру в московському університеті, де він незабаром став ректором та членом колеґії правознавства. На ширшу арену виступає він в 1928 р. під час голосного т. зв. „Шахтинського процесу", в якому суджено 53-ох інженерів за саботаж. Вишинський грав ролю „главного прокурора". Та була це тільки генеральна проба для гієї гри, якою цей кремлівський кат перейшов в історію московсько-комуністичного терору та насильства. Роки 1936-1938, які принесли з собою „велику чистку" і в яких Вишинський переміг на цілу голову середньовічних інквізиторів. Ніхто інший, як він, зліквідував стару большевицьку ґвардію Зінов'єва, Каменєва, Радека, Бухаріна, Рикова та цілі леґіони інших, яких „главний прокурор" Вишинський називав не інакше як „скажені собаки", „бездушні свині" та „зрадники родіни". На обличчях судів відбивалося заклопотання та жах, а натомість з вдоволенням усміхалися приявні представники Політбюра. І тут перший раз в історії людства целебрує потвора в людській подобі жахливу, знану тільки в історії московського комунізму жертву людини, яка в самообвинуваченні признається до всього, називаючи себе кровожадним звірем, бандитом, зрадником, запроданцем — а в покуту благає послати собі кулю в потилицю. Це верх здичавіння людини та перверсії справедливости. А творцем та носієм їх є Вишинський.

Тим часом кремлівський кат піднімається по щаблях московсько-комуністичної драбини чимраз вище. В 1938 році стає він членом Центрального Комітету партії, а в скорому часі після того заступником голови ради народних комісарів. В цій ролі виступає він — а було це під час совєтської експансії на прибалтійські краї, — як речник та представник Москви. З балькону совєтського посольства в Ризі Вишинський запевняє мешканців Латвії під словом чести, що Совєти не мають наміру ані окупувати, ані большевизувати цієї країни. А через два місяці після цього заявляє Кремлеві, що латвійський парлямент в однодушному захопленні просить прийняти Латвію в Совєтський Союз.

Подібну дипломатичну місію виконав Вишинський і в Румунії, де з годинником в руці похоронив монархію і запровадив большевицький лад. І тому, коли Кремль доручив Молотову взяти в свої руки проблему Азії, то обняти пост міністра закордонних справ міг тільки Вишинський, що й сталося 1949 р. Він був головним диригентом у холодній війні на всіх сценах заходу, він майстрував усі кризи, він пережив смерть Сталіна, поворот Молотова на пост міністра закордонних справ, провал Берії, зріст Маленкова.

Вишинському сьогодні 73 роки. І тому що цей нащадок польської шляхти вмів помистецьки змайструвати свою особисту кар'єру, то є надія що зуміє змайструвати і свій кінець. Спалені останки цієї потвори в людському тілі будуть вмуровані в кремлівські мури, з написом: „Андрей П. Вишинскій".

Нестор

Микола Очерет

СПАДЩИНА

На головній вулиці міста Вінніпеґу в новозбудованому домі Українського Національного Об'єднання знаходиться Український Музей та Архів, який щодня відвідують українці з усієї Канади та ЗДА. Досить часто до Музею та Архіву заходять і неукраїнці. Особливо часто тут можна побачити професора Саскачеванського університету Сімпсона та президента Акадійського університету Кірконелла.

Заходимо до Музею й всі ми цілою групою. Нас зустрічає д-р Павло Маценко і розповідає про Осередок Української Культури і Освіти у Вінніпеґу, що при ньому і є цей Музей та Архів. Довідуємось, що ініціятором створення Осередку був Олександер Антонович Кошиць. Під патронатом Осередку щороку відбуваються українські вищі освітні курси, на яких Кошиць аж до самої своєї смерти викладав дириґентуру, навчаючи своїх учнів дириґувати церковними та громадськими хорами.

Оглядаючи музей бачимо, як багато зібрано тут матеріялу. Сюди прибули цінні експонати з Европи, а серед них особливо цінні матеріяли та документи про головного Отамана Симона Петлюру та полковника Євгена Коновальця. Пані Тетяна Омелянівна Кошиць, вдова по Олександрові Кошицеві, від 1948 року завідує цим Музеєм та Архівом.

В архіві Кошиця зберігаються всі його рукописи, як закінчених, так і чорнових композицій, усі зроблені ним обробки пісень, а також записи українських народних пісень з Кубані, де він провів три роки від 1901 до 1904, об'їхавши багато станиць. З цих народних пісень найцінніші старокозацькі, про які тепер на Україні навіть згадувати заборонено. Багата і цікава збірка газетно-журнальних рецензій на виступи хорів Кошиця та Державної Української Республіканської Капелі, яка об'їхала з концертами увесь світ. Тут бачимо рецензії визначних італійських, чеських, польських, французьких, німецьких, австрійських та інших европейських музикознавців, а особливо багато рецензій на концерти Капелі в країнах Північної та Південної Америки. Ось перед нами ті речі з багатющої спадщини нашого великого маестро, що видрукувані вже тут, в Америці. Нас вражає контраст між тим багатством, що залишив нам у спадщину Боян України, і тою мізерною кількістю з цього багатства, що вже побачила світ. Навіть видане раніше в Києві, Харкові, Полтаві, Ляйпціґу, Празі та Парижу складає більшу збірку, ніж те, що видане тут. Але кожне з тутешніх видань дбайливо і гарно оброблене й виявляє велику любов і пошану до виданих творів нашого Композитора.

Значно гірша справа з „літературною" спадщиною Олександра Антоновича. Нам показують три томи видані „Новим Шляхом" і спеціяльно оправлені для Музею. Та коли два томи „Спогадів" являють собою цілком закінчене ціле, то цього не можна сказати про другу книжку: „З піснею через світ". Перший том цієї книжки закінчується на даті 27 липня 1920 року такими словами: „Таким робом хор розвалився. Хор умер від хвороби, яку йому було прищеплено ще в Києві: на перше місце було поставлено не спів, а „політику". Звичайно, ця „політика" було діточе мамляння про речі, яких самі ці політики не розуміли і нічого вони, крім усмішки, в поважних людей не могли викликати".

Виходить наче справа вмерла, а так воно не є, бо саме в той час доля готувала Українській Республіканській Капелі незчисленні тріюмфи при концертовому турне по Північній та Південній Америці. Сам Кошиць у „Спогадах" пише про теплу зустріч, яку мала Капеля в столиці Бразилії Ріо-де-Жанейро. Ще гірша справа з висвітленням умов подорожі до Америки. В останньому розділі читаємо: „Посол Бачинський (Америка), будучи поінформований приходьковцями, в приватному листі звалює всю вину за американську невда-

(Закінчення на 3-ій стор.)

Кость Даниленко

ФРАЙШТАДТСЬКИЙ ТАБІР

(Додаток до нарису Вол. Дорошенка про СВУ)

(2)

„Прибувши" до Німеччини до м. Ошац, за 60-ти кілометрів від Дрездену, на працю у фільварку, я пов'язався з старими діячами Союзу, найперше з Володимиром Дорошенком, кол. директором Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. На його прохання я надіслав спогади про Фрайштадський табір та про перебування під большевиками до Календаря-Альманаха „Дніпро", що його він редаґував для видавництва Покійного Юрія Тищенка-Сірого. Та альманах цей, уже цілком складений, як знаємо зі спогадів Вол. Дорошенка про Сірого, не був ще випущений у світ і був знищений [illegible] коли вони з дозволу альянтів увійшли до Праги.

За посередництвом Вол. Дорошенка я зв'язався з Андрієм Жуком. Так само натрапив я й на слід Ол. Скорописа-Йолтуховського, який на початку 1945 р. працював у Головній Управі Сходу в Берліні. Він запрошував туди й мене, але було вже пізно, бо Райх уже з усіх боків тріщав.

До „Просвітнього Відділу", який складався з надісланих Союзом Визволення України „професорів" і який керував усією роботою в таборі, належали:

1. Проф. д-р Василь Сімович, якого в таборі за його приступність звали „дядько Василь", — мовознавець і літературознавець, учень проф. Степана Смаль-Стоцького.

2. Д-р Роман Домчевський, молодий адвокат, вивезений під час окупації Галичини большевиками в 1939 р. на Сибір.

3. Проф. др Микола Чайковський, син відомого письменника-повістяря Андрія Чайковського, пізніше професор математики в Одеському університеті, згодом засланий на Сибір.

4. Д-р Йосип Охримович, молодий адвокат, кооператор, керував кооперативною роботою в таборі й виховав багато кооперативних працівників з-поміж полонених.

5. Євген Турула, музика, професор співу й дириґент таборового хору.

6. Михайло Гаврилко, полтавець, талановитий скульптор і поет. Пробув у таборі недовго, бо відійшов до Українських Січових Стрільців. В 1918-19 рр. завзято бився з большевиками і в цій боротьбі згинув, зимою 1919 р. Большевики на двірці в Полтаві вкинули його до печі в льокомотиві.

7. Пан-отець Омелян Гнідий, православний священик із Буковини, таборовий парох і катехит.

Діяльну участь у таборовій праці брав також проф. д-р Степан Смаль-Стоцький, славний наш мовознавець, професор Черновецького, а пізніше Карлового університету у Празі. Він формально не належав до „Просвітнього Відділу", а як старшина був покликаний до війська і в таборі виконував ролю посередника між полоненими вояками й австрійською військовою управою табору.

Крім них час від часу відвідували табір якісь почесні гості, як от письменник Андрій Чайковський, або відомий оперовий співак — тенор Модест Менцинський, та ін.

Таборяни багато завдячують своїм професорам, від яких було чому навчитися. Завдяки їх праці тисячі наших земляків національно освідомилися, пізнали, хто вони, чиї діти, й стали активними борцями за самостійну Українську Державу.

В таборі склалися з самих полонених різні товариства, в яких вони працювали самостійно, привчаючися до національно-громадської й культурної роботи.

Були це такі організації:

Видавниче товариство ім. Івана Франка, під проводом „дядька" Василя Сімовича, в такому складі: голова й редактор тижневика „Розвага" — Федір Шевченко, заступник Олекса Кобець (Варава), тоді ще молодий, але талановитий поет із Канева, що наслідував великого Олеся. Він написав чудові збірки „Ряст" (ще дома) та в полоні: „Під чужим небом", „З великих днів", „В Тарасову ніч" — драматичний етюд на одну дію, присвячений роковинам народження великого Кобзаря, вперше виставлений на таборовій сцені зимою 1916 року режисером Іваном Птицею, за декораціями талановитого маляра Юрка Балицького, розстріляного большевиками на Катеринославщині. Цей же етюд був виставлений у 1918 році найбільшим режисером Миколою Садовським у Києві. Пізніше за Скрипника О. Варвара надрукував „Записки полоненого", та переклав на українську мову російського письменника комуніста — Островського „Як гартувалася сталь". Переклад вийшов кращий за оригінал, з чого Островський був дуже задоволений та дякував талановитому Кобцеві. За німецької окупації Ол. Кобець жив у Харкові в „Будинку Письменників" і працював у газеті „Нова Україна", яку видавав Всеволод Царинник. Вліті 1942 року, я кілька разів провідував старого приятеля фрайштадця Олексу Кобця в Харкові. Поет терпів тяжкі злидні. А тоді переїхав у слободу Липці редаґувати районову газету. З відступом німецьких військ еміґрував на Захід. Бідував у Німеччині, а тепер з родиною опинився в ЗДА.

Дмитро Піддубний (Гаркуша), з Харківщини, дотепний сільський оповідач і поет. Пізніше потерпів страшні репресії, як сірожупанник.

Петро Соха з Чернігівщини — вчитель і талановитий поет.

Василь Антоненко-Кобка, з Лохвиці на Полтавщині, письменник-гуморист. Близький приятель покійного Архипа Тесленка, що написав невмирущі новелі: „Із книги життя". За гетьмана Павла Скоропадського Василь Антоненко-Кобка видав збірку гумористичних поезій у Києві. Пізніше поринув десь у повстанці. Ще в 1921 році я бачив його в загоні „Марусі", що на коні вихром літав по степах Катеринославщини й Слобожанщини.

Кость Даниленко-Пархоменко, з Харківщини, писав до „Розваги" на теми: „Про козака Супруненка", „Гетьмана Мазепу", „Подорож на Чернечу Гору"; пізніше в 1922 році в м. Богодухові видав збірку поезій „Хвиля за хвилею", „Про пісню, бандуру та ліру і їх співців на Вкраїні", „Про кобзаря Івана Кучугуру-Кучеренка" та інші. Але далеко не пішло, бо ГПУ зупинило й засудило. Не допоміг і наш землячок, а тоді нарком освіти на Україні Гринько.

Петро Івченко з м. Ічні на Чернігівщині, складач гумористичних віршів, автор книжечки „Відьма", яку написав з нагоди відвідин табору полонених княгинею з дому Романових із Петербурґу в липні 1916 року, та висміяв її, як відьму. Крім них були постійними кореспондентами: В. Ілюченко, С. Басок, М. Ведмеденко, з Черкащини, Йосип Казбан з Таврії й багато інших дописувачів із полонених, що перейшли добру школу таборових професорів.

ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД КОЛИШНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ВОЯЦТВА

(Подробиці III Делеґатського З'їзду ОбВУА)

Безпосередньо після закінчення III Делеґатського З'їзду Об'єднання б. вояків українців в Америці, який відбувся в днях 18 і 19 ц. м., переведено Загальний З'їзд колишнього українського вояцтва. Він проходив під стягом єднання колишніх українських вояків різних військових формацій та зіспоєння кількох існуючих комбатантських організацій в одній центральній організації ОбВУА, що стало б важливим ступнем до повної консолідації всього українського громадянства на еміґрації.

Загальним З'їздом проводила Президія в такому складі: ген.-пор. Олександер Загродський — голова, ген. шт. полк. Аркадій Валійський (Дієва Армія УНР), д-р Володимир Бемко (УГА), Омелян Волосянський (УСС), інж. Іван Скіра (I УДивізія УНА), сотн. Петро Соболь-Зілинський (Братство Запоріжців ім. От. Болбочана), — заступники голови, та Микола Вайда (Карп. Січ) і Степан Чорпіта („корейці" з ам. армії) — секретарі.

Слід пікреслити велике зацікавлення, що його викликав III Делеґатський З'їзд ОбВУА. Воно проявилось в численних привітах, надісланих З'їздові. Привіти надіслали: Українська Національна Рада (за підписом голови УНРади, інж. О. Бойдуника), Український Конґресовий Комітет (за підписом дир. Ю. Ревая), генерали — М. Капустянський, О. Вишнівський, Д. Неіло-Палій і Михайло Крат, Союз Українських Ветеранів у Німеччині (полк. Татарський), Союз Українських Воєнних Інвалідів в Німеччині (п. Небола), Українська Стрілецька Громада у Вінніпеґу (інж. Селешко), Станиця Братства УСС в Торонті (М. Луцький), Комбатанти з Армії УНР, УГА, УСС і УПА з Венесуелі (збірний лист — усний привіт окремо виголосив п. Хом'як), Українська Вільна Академія Наук в ЗДА (проф. М. Ветухів), Союз Українок Америки (усний привіт передала на бенкеті пані О. Лотоцька), Матірний Союз Українок (пані Кіналь), Екзекутива Української Народної Помочі в Пітсбурґу, колишній капелян 6-ої Стрілецької Дивізії о. прот. Пітро Білон, д-р Кость Паньківський, д-р Микола Шлемкевич. Усні привіти виголосили на Делеґатському З'їзді від Українського Народного Союзу, п. Д. Галичин, від Українського Робітничого Союзу д-р Матвій Стахів, від Місії УПА в ЗДА п. підполк. Юрій Лопатинський, від колишніх вояків I Української Дивізії Національної Армії — інж. І. Скіра, від Братства Запоріжців ім. От. Болбочана — сотн. П. Зілинський, від Т-ва б. Вояків УПА — Михайло Ковальчин, від ОДВУ — мґр. Т. Бак-Бойчук, від СУМА — М. Євтушенко і інші.

Попередня Головна Управа ОбВУА видала з приводу III Делеґатського З'їзду друком „Бюлетень" — „III Делеґатський З'зд", — у форматі журнальних „магазинів", величиною 32 сторінки, на прегарному папері, з численними світлинами. Поруч із цікавими короткими статтями і замітками загально - військової тематики, видруковано там також звідомлення Гол. Управи за звітовий період. Естрада залі, в якій відбувався З'їзд, була гарно удекорована великим образом — як український вояк стискає руку американському, й великою емблемою ОбВУА.

Як виказує звідомлення — найчисленніший теперішній Відділ ОбВУА є у Филаделфії (167), потім ідуть: Ню Иорк (97), Нюарк (74), Дітройт (74), Шікаґо (72), Міннеаполіс (38), Клівленд (36), Рачестер (34), Боффало (28), Честер (26), Ютика (25), Амстердам (21), Лос Анджелес (16), Балтимор (12), Гренд Репідс (6) і Бостон (6). Відділ при Гол. Управі нараховує 45 членів (з місцевостей, де нема Відділів). У підготові Відділи в Алентавн і Трентоні. У дискусії підкреслено найповажніші заслуги кол. Гол. Управи: видрукування членських виказок, виготовлення і розподілення членських відзнак, побільшення числа Відділів і фізичних членів організації, переведення збіркової акції на Дар Українському Інвалідові (ОбВУА $ 6.115 38 і Братства б. Вояків I УД — $ 2,769.62), започаткування видавничої діяльности і ін. Найгостріше критиковано деякі подробиці з реферату суспільної опіки, подекуди також з культурно - освітнього реферату.

Найбільше зацікавлення викликало, як звичайно буває на подібних Зборах, вибір нових керівних органів. Запропонованого Комісією-Маткою списка нових керівних органів не переголосовано в першому дні З'їзду тому, що кількох кандидатів (всі з Нюйоркського Відділу, хоч вони робили це індивідуально) зреклися, мотивуючи свою відмову надто односторонім льокальним характером запропонованої Гол. Управи. Вибори, з уваги на пізній час і вечірній бенкет, переложено до наступного дня, після чого, на дургий день, Комісія-Матка прийшла з іншим списком що його прийнято без дискусії одноголосно. Комісію-Матку становили ген. Шандрук, д-р Бемко, інж. Кізюк п. Одежинський, п. Волосянський і п. Гонта (п. Дмитренко зрікся(, а в другому дні, на опорожнене місце після виїзду ген. Шандрука, ще І. Кедрин Рудницький. Справа виборів ускладнилась і затягнулась тому, що існуюча на З'їзді більшість не погодилась спершу на узгіднення двох зголошених лист членів Комісії-Матки. Єдиним кандидатом на голову ОбВУА був на З'їзді д-р В. Галан. Після виборів З'їзд прийняв формальну постанову, що осідок організації залишається ще на наступну каденцію у Филаделфії.

На III Делеґатському З'їзді не було ніяких ідеологічних і партійно - політичних спорів, а в поглядах на конечність зберегти організацію на поза-і понадпартійному рівені погоджувались всі без виїнятку.

Запляновану останньою Гол. Управою зміну статуту перенесено до наступного З'їзду, поручаючи Гол. Управі переслати раніше проєкт нового статуту всім Відділам для ознайомлення.

Найважнішою точкою в пляні праці нової Гол. Управи — її видавнича діяльність. Найважнішою проблемою комбатанської організації — як підкреслювали всі дискутанти, погоджуючись із видрукуваним звідомленням у Бюлетені — залишається справа консолідації кількох існуючих і діючих сепаратно українських комбатантських організацій в ЗДА.

І. К.

СПАДЩИНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чу на мене! „Кошиць забажав багато грошей з нас, бідних українців, і, об'їхавши Европу, залишив американське громадянство без моральної спайки, в якій воно так нуждається та яку могла б створити тільки Капеля". А що це була за „моральна спайка", про це я довідавсь тільки в 1924 році в Америці. Виявилось, що ніяких грошей на наш приїзд до Америки там зібрано не було, хоч нам телеграфували, що гроші вже зібрані. На нас хотіли спекульнути: продати нас імпресарісві, назначивши собі крім відсотків ще й добру платню. Сам Бог врятував нас від „родинної гостини в Америці".

Коли б наступні томи „З піснею через світ" вже побачили світ, усі б довідались про побут Кошиця в Америці і про тріюмфальну подорож Української Республіканської Капелі по цілій Америці. Але щоб це залагодити потрібні кошти, щоб видати останні томи та всі рецензії чужинецьких музикознавців. Цих коштів ніхто нам не дасть, мусимо дати ми — українська еміґрація. Тут не потрібно жадних збірок, не треба „дарувати грошей", бо такого „дарунку" ніхто не вимагає, але треба допомогти реалізувати „мертвий" капітал, що лежить на складах у формі ще не розпроданих вже виданих творів Кошиця. Ось уже кілька років час від часу читаємо в „Свободі" про те, що твори Кошиця можна набути в книгарні „Свободи". Хай же кожен, хто вважає себе за приятеля української культури, кому дорога пам'ять нашого Бояна, придбає „Спогади" і перший том „З піснею через світ", як свою настільну книгу, а всі наші хори — його вже видані пісні. Особливо це стосується церковних хорів, бо ж маємо вже виданими „Літургію" на три і на чотири голоси. В такий спосіб зробимо два діла: матимемо у себе джерело наснаги в скрутний час, а разом з тим спритимемо виданню наступних томів „З піснею через світ". Мусимо ж таки закінчити розпочату справу, як слід статечним господарям, і тим зробимо велику послугу собі ж.

ІНФОРМАЦІЇ УКК

Спеціяльна Комісія Конґресу, створена для дослідження аґресії комуністичної Москви в балтійських країнах, поширила свою працю на дослідження шляхів і методів поневолення Москвою й інших країн та народів. У цьому — для дослідження всього того, що Москва заподіяла в Україні. Включення в програму праці Комісії також і української проблеми — треба вважати особливо поважним успіхом старань і підготови Українського Конґресового Комітету, його голови, проф. Л. Добрянського. Комісія була вже, як відомо в Европі та переслухала там багато свідків - українців. Дещо з їх свідчень уже вийшло офіційним друком — для вжитку самої Комісії. Переслухування свідків на американському терені почнуться в першій половині жовтня. Український Конґресовий Комітет готує відповідні матеріяли для цієї Комісії, використовуючи те, що вже є й те, що зголошують наші громадяни. Досі занотовано зголошення біля 200 осіб. Із свідчень, запротокольованих уже та майбутніх свідчень, буде видана окрема офіційна публікація. Це буде великим досягненням нашої справи, що в офіційному виданні Конґресу буде вперше вимовний матеріял про всі страхіття, яких зазнав наш нарід від комуністичної Москви. Усі наші громадяни, що могли б дати матеріяли й свідчити в цій справі, повинні зголоситися вже й цим причинитися до висвітлення вільному світові безпащадних методів московського комуністичного імперіялізму в Україні. Керівником Комісії є конґресмен Ч. Керстен (стейт Висканзин), членами конґресмени: Ф. Е. Васбей, стейт Іллиной, А. Бентлі (Мишиґен), Е. Бонін — (Пенсилвенія),П. Гіллінґс (Каліфорнія), Р. Медден (Індіяна), Т. Махровіч (Мишиґен), Т. Дад (Коннектикат), М. А. Фіґен (Огайо). Дорадником Комісії є Джеймс МкТай. Головним Директором — Едвард М. О'Коннор.

В суботу, 2 жовтня ц. р. українська національна спільнота міста Ню Гейвен, у стейті Конечтикат, передасть — в рямках окремої імпрези-врочисто містові Ню Гейвен український національний прапор, що кожного року, дня 22 січня, в Роковини Незалежности й Соборности України, Міська Управа вивішуватиме його офіційно на своєму будинку. Відділ Українського Конґресового Комітету готується до цього врочистого акту.

В неділю, 26 ц. м. відбудуться Загальні Збори Відділу Українського Конґресового Комітету в м. Кемден, Н. Дж.

К. Церкевич

ДОГІДНА СИТУАЦІЯ

Правда про Москву починає знаходити добрий ґрунт навіть в ЗДА. Не зважаючи на „китайський мур", який збудували на протязі десяток років московські еміґранти і їх поплечники, американський громадянин немов пробудився з просоння, розрізняючи правду від російської пропаґанди — білої і червоної.

Добре і вміло використана нагода! Нещодавно на сторінках нюйоркського щоденника „Ню Йорк Ворлд Телеґрам енд ди Сан", була поміщена сензаційна стаття звісного журналіста п. Симса, який, після об'їзду европейських держав, в своїй статті п. з. „Коли б червоні бомбардували Ню Йорк, союзники не будуть ворушитися", представив американцям справжню ситуацію в Европі. Він писав, що кожна европейська країна не одушевлена американською допомогою, всі вони дивляться на американську допомогу як на звичайну данину. Симс стоїть на становищі, щоб не допомагати, бо це на ніщо придасться, бо на випадок війни, ми не маємо союзників. На ту статтю зареаґував д-р Р. Голіят. В дописці з дня 7 вересня д-р Р. Голіят пише:

„ДУМАЄ ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ РОСІЄЮ БУДУТЬ В МАЙБУТНОСТІ НАШИМИ СОЮЗНИКАМИ"

П. Симс, в своїй статті п. з. (Коли б червоні бомбардували Н. П., союзники не будуть ворушитися), представив американцям справжню ситуацію з нашими західньоевропейськими союзниками. Читаючи цю статтю, пересічний читач приходить до висновку, що ми є пропавші, але п. Симс, як інші, забув за наших справжніх союзників, які будуть нам помагати, як тільки до цього прийде нагода.

Що ми розуміємо під Росією? Російська ССР є малою територією! На просторі цілого СССР живе тільки 90 мільйонів москалів у відношенні до 182 мільйонів цілого населення. Але, коли москалі вражують інші національності — це вже творить велику імперію.

Під час II-гої світової війни більшість вояків поневолених народів, які служили в червоній армії, перейшли на німецьку сторону. Вони так, як і цивільне населення, думали, що Гітлер визволить їх. Вони були ошукані і як тільки вони це побачили, Гітлер почав тратити завойований ґрунт під ногами. Це був кінець гітлерівської імперії, бо німці не принесли довго очікуваної свободи підяремним народам тільки цю саму неволю. Ми не можемо забувати, що ці поневолені нації є нашими союзниками?"

Ми маємо догідну ситуацію використовувати всі моменти для освітлювання американців про російський віковічний імперіялізм. Це обов'язок кожного з нас слідкувати за всякими проявами американського життя. Із змісту перекладу читач переноцусться, які великі отвори є вже пороблені в „китайському" московському мурі, як скрайньо протимосковський допис поміщується в американському щоденнику.

6-ий Літературно-Мистецький Ярмарок

Літературно - Мистецький Клюб в Ню Иорку за два місяці закінчує 5-ий рік свого існування.

За цих п'ять років відбулось понад 200 літературно - мистецьких п'ятницевих вечорів, ціла низка імпрез та концертів поза приміщеннями Клюбу і врешті 5 літературно - мистецьких Ярмарків.

Напевно, велика частина українського суспільства Ню Иорку і околичних міст побувала на бодай одному з тих Ярмарків, де мали нагоду бачити і чути виступи чільніших представників українського літературного і мистецького світу.

До програми шостого Л. М. Ярмарку, який відбудеться в суботу, 25 вересня ц. р., о год. 7:30 веч., в залі Вашингтон Ірвінґ Гай Скул, Управа Клюбу запросила згідно зі статутом Клюбу, поруч відомих і заслужених мистців, як проф. М. Фоменка, пані Ізабелі Орловської, проф. Меґасюка, проф. Лесі Вахняни, оперового співака Неділька, ще й молоді, таланові сили, як Х. Чвартацьку, М. Шлемкевича, Ірину Пошивайло і Ганну Дерлицю та врешті молоду талановиту пару танцюристів Любу Баран і Василя Тершаківця. Камерним складом Української Симфонічної Оркестри з 15 осіб, диригуватиме сам композитор М. Фоменко.

Програма шостого Ярмарку дуже різноманітна і цікава. Треба сподіватися, що українська публіка і цим разом підтримає працю Клюбу і масово прийде на Ярмарок, тим більше, що протягом літа Клюб перевів великий ремонт домівки заль Клюбу та наробив тим самими поважні видатки, які сподівається покрити прибутком з Ярмарку, щоб впродовж осінньо - зимового сезону менш журитися матеріяльними справами, а всю увагу і енерґію спрямувати в напрямі цікавих, високоякісних з мистецького боку п'ятницевих вечорів.

С. Л.

З наших буднів

В ОДНЕ СОРОКЛІТТЯ

Відбувалося зворушливе Свято 40-ліття першого збройного виступу УСС-ів. Був апель поляглих, потім звіт про тих, що залишилися в живих. З Леґіону, що начисляв 9.200 добровольців, в евіденції Братства УСС є відомості про 237 бувших усусусів, з того приблизно 100 у З'єдинених Державах. „Сьогодні стало до звіту 27 бувших Українських Січових Стрільців"!" — зголосив звітуючий старшина і голос його заломився.

Потім була програма: святочна промова, сольоспів, виступ мішаного хору. На перерві група мужчин вийшла на бальконі покурити, прохолодитися.

— Не бачу я сьогодні наших братів із-за ... — почав один добродій, але хтось йому зараз перебив:

— Є, є один, голошу слухняно! Тут стоїть. Правда, один стрілець — в полі не воїн, але я не репрезентую тут сам себе, а всю, можна сказать, Чорноморську Фльоту!

— Так, Фльота нас підтримала, якби ще так піхота, кавалерія ...

— Бачите в чому справа: чього роду Свята ще не набрали, на жаль, загальноукраїнського характеру. Не знаю, по чийому боці вина, може по-нашому, може й по вашому. Думаю, що таким моментам треба тепер давати трохи інший, ширший аспект ... Підкреслити отой фатальний трагізм нашої історії: як часто у нас ішов брат на брата за чужі інтереси. Приклад: шановний промовець сказав сьогодні, що на горі Маківці згинуло в бою 39 Українських Січових Стрільців. Честь їм! Слава Героям! Та мені так хотілося, щоб він хоч натякнув, що й подругому році впало немало українців, у московських шинелях.

Залягла коротка мовчанка, яку перебив сірий-непомітний головічок, що курив цигару:

— Розкажу вам, панове, історію ... Це трапилось по одному з наших боїв з москалями в Карпатах, 1915-го року. Я служив тоді у відділі санітетів. Коли скінчився бій, почали ми стягати до ровів московські трупи. А лежало їх покотом, як тих дров у лісі. Ось, тягнемо за ноги з ями одного козака — хлоп на два метри, як мальований, тільки поли „козакина" розкинулись по жеребині.

Розстібнув я йому груди — чи нема яких паперів, отографій з дому, тощо ... А тут, із-за пазухи, висувається маленька — зім'ята книжечка: „Кобзарь" Тараса Шевченка.

Мені пальці здеревіли, як зашелестіли в них пожовклі листки книжки ...

— Гей, ти що там маєш?
Наді мною стояв хорунжий Н.

— „Кобзаря" найшов, пане хорунжий.

— Де? .. Покажи!

Віддав йому книжечку — він ще був молодий джус, з п'ятої, чи з шостої гімназійної втік до Стрільців. Розгорнув „Кобзаря", читає:

„Наносили землі, та й [додому пішли
І ніхто не спитає ...
Нас тут триста, як скло, [товариства лягло
І земля не приймає ..."

Далі не міг, чи не хотів читати. Сховав книжку у свою службову торбу і пішов. А ми поволікли козака до рова, наповненого вщерть — москалями.

— А скільки лягло таких, що носили „Кобзарі" під австрійськими шинелями? — почав хтось говорити, але його слова були без відповіді.

Перерва скінчилась, публіка верталася на залю.

Ікор.

ПРАЦЯ — HELP WANTED—MALE

Framing Carpenter Crews
Гарантія праці на цілий рік.
Найкраща платня.
FIRESIDE TERRACE
York, Pa.
Phone 8-1031 — 2-4214

CARPENTERS—MILLWORKERS
Монтування вікон і рам до дверей. Фабрика модерного викінчування. Добра платня для відповідних мужчин.
ROYAL MILLWORK
255 Wake Ave., Metuchen, N. J.
ME 6-1156

ПОТРІБНО МАЛЯРА ЗНАКІВ
(Sign Painter)
З досвідом. Стала праця.
Голоситись:
ROSS SIGN CO.
745 — 6th Avenue
New York City

ПОРТЕР
До миття посуди.
Без неділь — стала праця.
Добра платня.
HAYLOFT RESTAURANT
1538 Northern Blvd.
Manhassett, Long Island

ФРИЗІЄР
Досвідчений. Кращий стиль. Стала праця. Доскональна платня для відповідного мужчини.
Голоситись:
DAWN PATROL
137 W. 72nd St., New York City
Phone TR 3-1580

РОБІТНИК ДО СКЛА
Досвідчений при намистах. Стала праця. Добра платня. Присмні умовини праці.
Голоситись:
MEYER JEWELRY & NOVELTY
122 — 5th Ave., New York City
Phone OR 5-8998

LAUNDRY PRESSER
Побажані з досвідом доставі білля. Стала праця. Присмні умовини праці. Голоситись:
ABBEY LINEN SUPPLY
862 Dekalb Ave., Brooklyn, N. Y.
Phone ST 9-1076

ФРИЗІЄР
Першоклясний оператор. $125 плюс комісове.
Голоситись:
LEWIS & SIMONE
122 E. Park Ave.,
Phone Long Beach 6-6170

ПОТРІБНО ПРОДАВЦІВ
Великі комісові заробітки. Мусить говорити по-англійськи.
Голоситись:
ELECTROLUX CORP.
417 Lexington Ave. Clifton, N. J.
Ask for WALTER ZAWACKI

Help Wanted Male—Female

АГЕНТИ Й АГЕНТКИ
посл'ютної.
Потрібно 2 мужчин і 2 жінки до нашого бюра в Metuchen. Першенство мають досвідчені. Праця на цілий день. Конечне авто, присмні умовини праці — шанси добрих заробітків. Щоб договоритися, телефонуйте:
ALLGAIR AGENCY
333 Lake Ave., Metuchen N. J.
Tel. MEtuchen 6-3940

КОСМЕТИЧ-ЧКА
Досвідчена у всіх ділянках фаху. Висока платня. Стала праця. Присмні умовини праці.
Голоситись:
HOLLYWOOD BEAUTY SHOP
7 E. 176th St., New York City
Phone TR 2-9740

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.
Адміністрація „Свободи"

ПРО НЕРВИ ТА БОЛІ й терпіння мускулів

Якщо ви терпіли колись ці страшні болі нервів, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від непасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас калікою, — то прочитайте це й послухайте дещо про лік АНТРО.

Лікарські зводомлення вказують, що та чудесна назва швидко облегшує болі від різних нервових недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від понатяганих мускулів. Користувачі захоплені висловлюються про знамениту поміч, яку вони дістали, інколи від першого невеликого дозування.

Не терпіть даром другий день тортурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до: KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y. Щоб мати певність, напишіть своє призвище й адресу друкованим письмом на обороті коверти. Отримаєте достатню скількість відворотною поштою, за яку заплатите листоноші тільки $3.00 плюс COD оплата. Зробіть це тепер поки можете ще дістати АНТРО.

Ім'я ______
Адреса ______
Місто ______ Стейт ______

ПРАЦЯ — HELP WANTED—FEMALE

ГОСПОДИНЯ
до дому вдівця з дітьми.
Добрий дім і платня. Мусить любити діти. Установкана із добрими рекомендаціями. Пишіть до:
c/o JOE'S BLDG SUPPLIES
Cor. 6th & Engel Street
Chester, Pa.

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена у всіх ділянках фаху. Повний час — без вечорів. (Закрито в понеділки). Добра платня. Присмні умовини праці. Голоситись:
WILLIAM HAIRSTYLIST
577 Plandome Rd. Maspeth, L. I.
Phone MA 7-3383

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена операторка у всіх ділянках фаху. 5 дн. в тижні. Добра платня. Присмні умовини праці. Голоситись:
POWDER BOX BEAUTY SALON
21 Broadway, Hicksville, L. I.
Phone Hicksville 3-0261

ДІВЧАТА — ЖІНКИ
у віці 18 до 30 р. до загальної праці у фабриці. Досвід не вимагається. Присмні умовини праці. Мусять говорити і розуміти по-англійськи. Конечна метрика. Зг. від 8:30 рано до 12 вполуд.
PRESSMAN TOY CORP.
11 — 43rd Street, Brooklyn, N. Y.

NURSES — RN's — N. J.
Також практично досвідчені.
Повний час праці.
PARAMUS NURSING HOME
571 Paramus Road
Paramus, N. J.

ПІКЛУВАЛЬНИЦІ L.P.N.
і помічниці.
Час праці від 4-12 і зміна шифти. Харч, уніформи і прання. Добрі умовини праці.
HEBREW HOME FOR THE AGED
Kingsbridge 9-8700

КЕЛЬНЕРКИ
Мусять мати досвід. Праця в італійському ресторані. Стала праця — добра платня плюс „типси". Присмні умовини праці.
RIZZO'S ITALIAN VILLAGE
1437 Rockaway Parkway, Bklyn
(Last stop on Canarsie line)
Between Flatlands Ave. &
Glenwood Road

FINGERWAVER
З досвідом у всіх ділянках фаху. Стала праця, добра платня. Примінй "air conditioned" салон. Голоситись:
FRED'S BEAUTY SALON
1463 Westchester Ave., Bronx
Phone TI 2-9866

ОПЕРЕЙТОРКИ
Досвідчені тільки при блюзках. Добра платня. Стала праця. Присмна "air conditioned" фабрика. Голоситись:
NEW CASTLE BLOUSE CO.
Grand Blvd & Covert Street
Westbury, Long Island
Phone Westbury 7-0904

КОСМЕТИЧКА
Досвідчена оперейторка у всіх ділянках фаху. Мусить бути експерт манікюристка. Стала праця, добра платня.
Голоситись:
ALVERA'S BEAUTY SHOP
383 Longbeach Road
Oceanside, Long Island

ПІКЛУВАЛЬНИЦІ
з дозволом (licensed) проктично досвідчені. Спання на місці або ні. Стала праця. Голоситись:
HOME FOR AGED
608 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.
Phone UL 5-3713

BINDERY — NUMBERER
Hoole. Досвід при банкових чеках. Стала праця 5 днів. Добрі умовини праці. Голоситись:
STEWART WARREN & BENSON
480 Canal St., New York City.

ПЕРЕПЛЕТНЯ
До вкладання копій. (Carbon) стала праця, присмні умовини праці. Голоситись:
NASIF PRINTING CO.
86 Fulton St., New York City

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ФУТЕР у Фірмі ВУЙКІВ і КОПЕЦЬ

Маємо на випродажі куниці; камінні і лісові мінки 1 соболі. Дешеві ціни. Виконуємо на замовлення елегантні футра, з найкращого гатунку шкірок. Переробляємо всякі футра за найновішими фасонами. Приймаємо до переховування на літній сезон. Доставка на місце.

Wujkiw & Kopiec, Inc.
Mfg. FURRIERS
111 E. 7th ST., N.Y. 9, N. Y.
Tel.: SPring 7-8710

Президент Гаїті відвідає ЗДА

Денвер, Колорадо. — 3 літнього Білого Дому в Денвері повідомляють, що президент Республики Гаїті Пол Маглуар відвідає ЗДА 26 січня 1955 року. Він буде гостем президента Айзенгавера протягом трьох днів. З Білого Дому заявляють, що гостина президента Гаїті буде „дальшим доказом сердечних відносин і історичної приязни між ЗДА і республікою Гаїті". — Прем'єр-міністер Пакістану відвідає президента Айзенгавера у Вашінґтоні 16 жовтня.

● Метеоролог Нюмехіканського університету д-р Лінколи Ля Паз заявив, що це не був звичайний метеор, якого люди бачили в суботу 18 вересня в стейті Ню Мехіко. Свідки зізнали, що бачили на небі „велику вогненну кулю", але не чули жадного звуку, тільки впродовж 30 мінут на небі була смуга. Звичайні метеори летять з великим гуком.

EVergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices In Effect
MAPLE Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Кудлак

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку всім тим, які брали участь у похороні нашої доньки

бл. п. ЮЛІЇ ВОЙТОВИЧ,

яка по тяжкій недузі Волею Всевишнього відійшла від нас дня 20-го липня 1954 р., а похована 24-го липня 1954 р.

Щира подяка Отцям Прокоповичу і Кнарові за відправлення похоронних відправ, за гарні промови, якими прощали Покійну на вічний спочинок.

Дякуємо Урядникам відділу 292 УНСоюзу, які несли домовину Покійної. Дякуємо всім власникам авт, що уможливили багатьом людям взяти численну участь в похороні.

Дякуємо всім, що зложили цвіти до гробу, як також всім, які жертвували на Служби Божі.

Пані Філяс і пані Буба подяка за те, що занялися збіркою на пам'ятник на гріб і всім тим, що жертвували свої гроші в сумі $126.00.

Дякуємо Паням Кіптик-Бродяк, Михайлишин, які влаштували тризну по Покійній.

Нехай Всевишній нагородить всіх Сторицею!

ПАВЛО, Тато — ТЕКЛЯ, Мати ВОЙТОВИЧ.

КЛІВЛЕНД і ОКОЛИЦІ! ◄
За ініціятивою Креслярського Комітету Клівленду в складі пп. Проф. І. Бурда, Інж. М. Курах, Інж. М. Тарасюк і Канд. Інж. В. Антонів в Клівленді зорганізувався і вже започаткував свою працю

ПРАКТИЧНИЙ ТЕХНІЧНИЙ КУРС

для перевишколу учасників на технічних креслярів, копіювальників, техн. писарів, знавців техн. плянів, леаутменів, фабр. інспекторів. Виклади в укр. мові з англ. термінами. Двомовний учб. матеріял.

Зацікавлених здобути технічне знання і одержати працю в новій професії проситься вже завчасу вписуватися на цей курс, щоб Комітет міг винайняти відповідну залю. За інформаціями звертатися до п. В. Антонів, 2430 Tremont St., тел.: SU 1-9596 між год. 7-8 веч, або в склепі п. В. Барана, 2430 Tremont St.

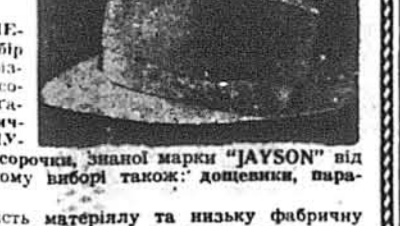
Нехай цей перший технічний курс в Клівленді знайде своїх прихильників і принесе для них добро і успіх в житті.

Креслярський Комітет

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР
українських і російських платівок.
Посилаємо платівки до всіх частей світу.
Жадайте в найбільшій крамниці повного безплатного КАТАЛОГА українських і російських платівок.
STINSON records — СТІНСОН
або пишіть на адресу:
STINSON RECORD DISTRIBUTORS, Inc.
27 Union Sq. West, New York City 3, N. Y.
Для читачів в західніх стейтах:
2858 W. Pico Blvd. Los Angeles 6, Calif.

ПРОФЕСІЙНА УКРАЇНСЬКА АПТЕКА
під старою німецькою назвою
„ФІШЕРС ФАРМАСИ"
якої власником став мгр. МОДЕСТ АРТИМІВ дипломований аптекар европейсько-американських університетів виконує всю можливу рецептуру, та має на складі всі препарати народнього здоров'я включаючи лікувальні зела, европейські термометри та п'явки.
АДРЕСА:
FISHER'S PHARMACY — Modest Artymiw B. Sc. Apothecary
4438 Germantown Avenue, Philadelphia 44, Pa.
Phone: Gladstone 5-2401

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню.)

має на складі великий вибір осінних і зимових КАПЕЛЮХІВ від $3.99 та більше. Маємо також великий вибір фільцових велюрових капелюхів найкращої якости в різних кольорах і найновіших фасонах. Наші капелюхи солідно викінчені, найліпшої якости. Кожний капелюх гарантований. Куплений в нас капелюх чистимо фабричною методою. Пригадуємо, що у нашому відділі МУЖЕСЬКОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ першої якости різнородні сорочки, знаної марки "JAYSON" від $1.99 вгору. Всі сорочки гарантовані в правний У великому виборі також: дощевики, параcолі, светери, краватки, шкарпетки, наски, і т.п.

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи. — Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, станція WHOM.

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (Іст 8. вул. Bet. 2-3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

REAL ESTATE

219 акр. МОЛОЧНА ФАРМА з виряддом; 119 акр. упр. землі, 2 скоієструвана стайня, 32x80, 31 місць, елекр. холодильник, 2 silos, стайня на молодняк, 9 штук. Солід. 12 кімн. дім, модер. лазничка, огрівання, 32 шт. худоби, 22 дійної, 2 трактори, потрібний виряд. Податок $168. Масаdan положення. $19,500. Знимка на бажання. Bagnardi Realty, 210 Main St., Oneonta, N.Y.

FREEPORT, L. I.
18 умебл. кімнат, великий город, добре положення. Доскональий прихід. Поміркована ціна.
Також 3-родин. дім $16,000.
Freeport 8-9506

HAUPPAUGE HILLS
(nr. Smithtown)
70' в стилі збудований дім-ранча на площі прибл. 100x214. 6 вел. кімнат, їдальня, вітальня 14x26, 3 спальні нов. підвал. H.W. огрівання, 22' шир. гараж. 8' шутрова дорога. В ясний день можна бачити Fire Island, Huntington. — Тільки $16,500.
Мініятурна репродукція,
2 спальні $12,500.
EXCLUSIVE WITH
CLAIRE L. RIBBE
15 Merrick Rd., Amity, L. I.
PY 8-3900 — AM 4-1580

2-РОДИН. — BRONX
Наріжна площа 3½ і 4 кімнат, гараж на 2 авта, добре положення, 3½ кімн. зараз до зайняття. Поміркована ціна.
Краще купно в Бронксі.
Зайдіть до:
STACHNIK
1385 Gun Hill Road, Bronx, N.Y.
Open Sundays KI 7-9080

ЧУДОВИЙ ВКЛАД ГРОША
2 родинний дім і склеп.
Зн. Bronx — положення, до зайняття 2/7 кімн. апарт. Модерний виряд. Рент зі склепу $125 місяч. Новий винайм.
Ціна $20,000
FO 4-0740 — for appt.

MEADOWMERE PK — $10,600
5 кімнат, кахл. лазничка — вигідна кімната, огорожа стиль ранчі, 40x100 наріжна площ., гараж, олив. огрівання, елекр. кухня, машина миття посуди. овоч. дерева, комб. алюмінійові охоронні вікна. cov. Nassau Bus Lines.
MANGLES — CE 9-0486

ASTORIA — 42 ST.
між Ditmars Blvd & 21st Ave. Солідні муровані нові 2-родин. доми. 2 — 4½ кімн. комплетні апартаменти. Викінчений підвал, олив. огрівання, гараж.
WOOLSEY BLDG CORP.
RA 8-9016

LAKE HOPTACONG — N. J.
9 кімн. дім, звернений до озера, 98 ft., олив. огрівання, умебльований, boat house і 2 кімн. бунгало, $19,500.
Телеф. New York MU 4-8207 або пишіть: KIDNEY, 351 East 30th St., New York City.

BUSINESS OPPORTUNITY

ДЕЛІКАТЕСЕН
Повн. виряд. Д. біз. положення. Можна поліпшити життя. Поміркований рент — довгий винайм. Власник продає цей деск. бізнес по д. умірковані ціні тільки з уваги на недугу.
Тел. власника AU 3-5068

ГАЗ. СТАНЦІЯ (SUNOCO)
Понад 40,000 gall. місячно. Великий рух. Повний виряд. Можна поліпшити життя. Власник продає цей гарний бізнес з уваги на недугу. $15,000. Потрібно готівки. Зайдіть до власника: 1301 — 71st St. (corner 13th Ave.) Brooklyn, N. Y. or phone NI 8-9337 after 5 P.M.

Delicatessen - Grocery - Bronx
Рент $83 — винайм. $750 тижн. прихід. Пиво, морожені харчі. Ідеальне для подружжя. Рухлива дільниця. — Повна ціна $3,500.
2124 Valentine Avenue
near 181st Street.

STORE FOR RENT

PASSAIC, N. J.
Привабливий склеп і підвал. Напроти станції. Дуже рухлива дільниця. Автобуси - поїзди. Ідеальне на направу взуття, гросерню, candy, stationery. Поміркований рент — винайм.
Телеф. MU 8-6655 —
S-14, Rm 830, 11 W. 42 St. NYC

Про багату творчість
Богдана Лепкого
довідаєтесь в брошурі
ВОЛОДИМИРА БЕЗУШКА
БОГДАН ЛЕПКИЙ
Ціна 25¢
Замовлення з належитістю слати до
"SVOBODA"
81-83 Grand St., Jersey City 3, N.J.

AUTO

БАЙДУЖЕ...
ДЕ ВИ НЕ БУЛИ...
ЩО ВИ БАЧИЛИ...
ЩО ВАМ ПРОПОНОВАНО!

Ми поб'ємо кожну конкуренцію!
НА ВСІХ НОВИХ
1954 STUDEBAKER
Montclair Sales Co.
One of America's Largest Studebaker Dealers
125 GLENRIDGE AVE., MONTCLAIR, N. J.
MO 2-3080
Відкрито щоденно 9 A.M. до 10 P.M.
В неділю, 10 A.M. до 6 P.M.

MISCELLANEOUS

ПРОСТУДА й АСТМА
Хто користується новим портативним Raytheon Micronaire Electrostatic Air Cleaner, той має спокійний сон і відчуває знаменну полегшу. Зайдіть! Домовтеся до випробування.
J. REEBER Co., Inc.
838 Broadway (13th St.) N. Y. C.
Кличте: CA 4-3510

Додайте виразу й принади своїй особистості.
Щоб волосся було густе і довге додайте трохи штучного. Коси сплетені з дротом й інші прикраси з волосся. Найкраще правдиве волосся — перуки відповідно до Вашого лиця і вигляду.
Поштові замовлення виповняються зараз. На бажання цінник.
SYLVIA
515 Madison Ave. N. Y., N. Y.
(вхід на 53rd Street)
PL 8-1389

МАШИНИ ДО ПРАННЯ
BENDIX - THOR
ІНСТАЛЯЦІЯ ● ОБСЛУГА
ЧАСТИНИ
IDEAL REPAIRS, Inc.
ST. 4-6777 ST. 6-4080

Ми обслуговуємо весільні прийняття.
Parties — Showers
також
найкращі перекуски й обіди.
Відвідайте
PANSHAW
602 South Broadway
Yonkers, N.Y. Tel. YO 9-9584

ORGAN & PIANO MAINTENANCE
Церковні контракти. Досвід настроювання піян.
$6.00 за піяніно
$7.50 за фортепіян.
Поміркований ціни-направи всіх родів піян.
OSCAR M. WILLIAMS
122 N. 5th Ave., Mt. Vernon
Tel. MO 7-9014

КНИЖКА й ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ

MISCELLANEOUS

THE SHEIK 64 YEARS IN BUSINESS
MIDDLE EASTERN CUISINE
Sheesh Kabab - Sheesh Kifta
EXOTIC PASTRIES
455 2nd AVE. MU. 4-9143
Bet. 25 & 26 St. Lunch & Dinner

MEKAY HOBBY SHOP
Товари для розваги.
Санчата—Автомобілі — Аероплани — Човни — Інженерські частини — Збірки марок.
32-29 Steinway St., Astoria, L.I.
Тел.: AStoria 4-1744

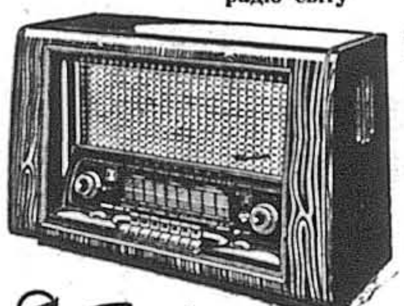

СПЕЦІЯЛЬНО на ВЕСІЛЛЯ!
Компл. прийняття— дуже приступ. ціна $6.50 від особи.
Manhattan Cocktail
компот
Суп "Du Jour" Relish
¼ печеної курки
Бульба, зел. ярина
Салата, морожене
кава, весільн. торт.
Прибрання квітами.
1 бутел житнівки на кожних 10 осіб.
Включено податок, напитки, гардероба.
Резерв. місце вже тепер. Уряджуємо прийняття на кожний бюджет.
The Tramer Rest'ant
1 W. 52 St., N.Y., N.Y.
Tel. PLaza 9-1849

MAIN ST., East Orange, near Garden State Parkway. — 10 кімн. дім з авдиторією в залі на 300 осіб, чудова площа на паркування 100x1000. Ідеальне на: прив. школу або церкову, Т-ва, гуртівні, обез. компанії, медич. центри. Зараз до зайняття. Продаж або винайм, або можна поділити. За посередництвом. HUmboldt 2-5051.

Вступайте в члени УНСОЮЗУ!

УВАГА! ГУРТОВІ ВІДБОРЦІ!!
Фірма N. PICKENS IMPORT Co.
201 E. 14th ST. Tel. GR 3-2420 205 E. 14th ST.
NEW YORK, N. Y.
Пропонує фірмам у всіх стейтах ЗДА (за винятком Пенсилвенії, Ню Йорк і Ню Джерзі), нав'язати контакт через своїх представників на найкраще радіо світу

Blaupunkt
The First 3D Tone
High Fidelity Radio
in the World.
Досконалий апарат —
4 голосники
на AM — FM
і короткі хвилі.

НА СКЛАДІ ТАКОЖ ІНШІ МОДЕЛІ.
За інформаціями пишіть на адресу наших обох склепів.
Обидві крамниці відкриті від 10-ої рано до 8-ої веч.

УВАГА!
НАДЗВИЧАЙНИЙ, ВИЇМКОВИЙ ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ
— на —
ВОДОНЕПРОНИКЛИВІ і ПРОТИМАГНЕТИЧНІ ГОДИННИКИ ЗІ 17 КАМЕНЯМИ — ТАКОЖ 14-КАРАТОВІ ЖІНОЧІ ПЕРСТЕНІ З РІЗНИМИ КАМЕНЯМИ.

ПРИЙДІТЬ І ПЕРЕКОНАЄТЕСЯ, ЩО НАШІ ЦІНИ Є НИЖЧІ 10% ЯК В ДРУГИХ СКЛЕПАХ.

Слухайте наших оголошень на радіоавдиції П. Задорецького кожної неділі від 10:15 до 11 год. ранку на станції WBNX хвилі 1380,
і щоденної радіоавдиції П. Мельника від 1:30 до 2 попол., і в неділю від 7-8 рано на станції WHOM на хвилі 1430.

Universal Watch & Radio Co.
201 EAST 14th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR. 3-2420
Власник Н. Ю. ПІКЕНС

РОЗШУКИ

Пошукую кузина, Інж. Володимира ВОВКА з Волині, який виїхав до Америки в 1949 р. Хто знав би про нього, або він сам прошу зголоситися на адресу:
LUDMYLA PAWLYK
(з дому Кузинюк)
51 Pattandon Avenue
Kitchener, Ont., Canada

Пошукую брата Івана СКУРАТКО, з села Маковисько, п. Ярослав, Зах. Україна. Хто знав би про нього, або він сам прошу писати на адресу:
MARIA KOBYLANSKI
414 Matthew St., Peoria, Ill.

ГРИГОРІЙ ТАТАРИН пошукує братів, Івана і Стефана ТАТАРИН і їх синів з дому Вільшаниця, пов. Тлумач (Галичина). Хто знав би про них, або вони самі прошу писати на адресу:
H. TATARYN
12735 Hannan St., Romulus, Mich.

Марія ЗАГАЧЕВСЬКА уродж. в Старяві коло Хирова, повіт Добромиль, пошукує свою сестру Катерину ГАРБАР з дому Загачевських, яка виїхала до ЗДА перед першою світовою війною. Рівнож пошукую рідних з родини Загачевських. Відомості прошу слати на адресу:
MARIA ZAHACZEWSKA
272 So. 3rd St., Phila. 6, Pa.
Прошу інші газети про передрук

Пошукую брата
ІВАНА КАТЕШКУ.
Відомості про нього прошу писати на адресу:
STEFAN KYSYMA
185 Newton Street
Newark, N. J.

САНАПКО ПЕТРО урод. 1922 в Люблинець Новий, Зах. Україна, перебував в р. 1941-1942 в Kilianstadten Kreis Hanau біля Frankfurt a/M. Хто знає про нього прошу писати:
N. I. WANCIW
94 Hamilton Ave., Passaic, N. J.
Другі газети про передрук.

Нова робітня!!
КІМНАТНИЙ МАЛЯР
МАЛЮЄ І ТАПЕТУЄ.
Солідна робота по уміркованій ціні.
Іван Паратюкевич
IVAN PARATIUKEWYCZ
309 East 135th Street
Bronx, N. Y.
Tel. MElrose 5-3071
Години: від 6-7 рано і 7-10 вечора.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх
Обслуга чесна і найкраща
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиці
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568